

Андрейченко Д.В., магістрант
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник — к.е.н., доцент В.В. Мельничук

ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

Розвиток сільськогосподарського виробництва як однієї з важливих сфер агропромислового комплексу України в сучасний період спрямований на розв'язання продовольчої проблеми, забезпечення надійного постачання населення продуктами харчування, а промисловості — сировиною.

Стан виробництва характеризується ефективністю, ступенем використання досягнень науково-технічного прогресу, місцем і роллю робітника у виробничому процесі. В умовах обмеженості ресурсів і досягнення планової ефективності виникає потреба постійного порівняння понесених витрат і отриманих результатів. Ця проблема посилюється під впливом інфляції, коли дані про виробничі витрати необхідно повсякденно порівнювати з майбутніми витратами, що значною мірою залежить від впливу зовнішнього середовища. Можливість усунення або передбачення впливу багатьох негативних внутрішніх і зовнішніх факторів з'являється завдяки раціонально організованому аналізу витрат на виробництво та.

Рослинництво охоплює ряд галузей: зернове господарство, цукрово-буякове виробництво, вирощування олійних культур, картоплі, овочів, кормових та інших культур. На сьогоднішній день багато рослинницьких галузей перебувають у досить важкому стані, є низько прибутковими, що й потребує опрацювання заходів і підвищення їх ефективності у сільськогосподарських підприємствах.

Різке зростання собівартості продукції зумовлено значним підвищенням ціни на технічні засоби, паливно-мастильні матеріали, мінеральні та органічні добрива, засоби захисту рослин, енергоносії, а також оплату праці. Тому для кожного сільськогосподарського підприємства є актуальним аналіз виробництва продукції рослинництва з метою виявлення існуючого стану та розробки планів на майбутнє.

Підвищення економічної ефективності та зменшення собівартості сільського господарства передбачає збільшення виробництва і підвищення якості сільськогосподарської продукції при од-

ночасному зменшенні затрат праці і матеріальних засобів на одиницю продукції. Розв'язання цієї проблеми нерозривно пов'язане з подальшою всебічною інтенсифікацією сільськогосподарського виробництва, в процесі якої забезпечується підвищення врожайності сільськогосподарських культур і продуктивності худоби і птиці. В сучасних умовах сільське господарство розвивається переважно на основі інтенсифікації, що є основним джерелом підвищення його економічної ефективності.

Шляхи підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, які забезпечують дальше збільшення обсягів виробництва продукції і зменшення витрат на її одиницю, передбачають комплекс таких основних заходів: поліпшення використання землі, підвищення її родючості; впровадження комплексної механізації і автоматизації виробництва; поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва на основі міжгосподарської кооперації і агропромислової інтеграції; раціональне використання виробничих фондів і трудових ресурсів; впровадження інтенсивних і ресурсозберігаючих технологій та індустріальних методів виробництва; підвищення якості і збереження виробленої продукції; широке використання прогресивних форм організації виробництва і оплати праці на основі колективного, сімейного і орендного підряду та оренди як прогресивної форми господарювання; розвиток сільськогосподарського виробництва на основі різноманітних форм власності і видів господарювання і створення для них рівних економічних умов, необхідних для самостійної та ініціативної роботи.

Зниження собівартості продукції є важливою умовою економічної ефективності виробництва і забезпечення розширеного відтворення в сільському господарстві. Воно передбачає збільшення виробництва продукції рослинництва і зменшення затрат праці і виробничих ресурсів на її виробництво.

Головний шлях зниження собівартості продукції рослинництва — підвищення врожайності сільськогосподарських культур. Основні витрати по вирощуванню сільськогосподарських культур здійснюються незалежно від рівня врожайності і продуктивності.

Собівартість відображає велику частину вартості продукції і залежить від зміни умов виробництва і реалізації продукції. Таким чином, істотний вплив на рівень затрат здійснюють техніко-економічні фактори виробництва. Цей вплив проявляється залежно від змін у техніці, технології, організації виробництва, в структурі і якості продукції і від величини витрат на її виробниц-

тво. Звідси витікає, що виявлення резервів зниження собівартості повинно опиратися на комплексний техніко-економічний аналіз роботи підприємства: вивчення технічного і організаційного рівня виробництва, використання виробничих потужностей і основних фондів, сировини і матеріалів, робочої сили, господарських зв'язків, а також усіх складових собівартості.

Також важливим заходом по зниженню собівартості виробництва продукції є підвищення організації трудового процесу.

Важливим резервом підвищення економічної ефективності зернового виробництва є і поліпшення якості. Велике значення у боротьбі за зниження собівартості продукції має виконання суворого режиму економії на всіх етапах і ділянках виробничої діяльності підприємства. Послідовне впровадження на підприємстві режиму економії проявляється, перш за все, у зменшенні затрат матеріальних ресурсів на одиницю продукції, скороченні витратів по обслуговуванню виробництва та управління, по ліквідації втрат від браку і інших невиробничих затратах.

Матеріальні затрати, як відомо, у більшості галузей виробництва (у тому числі і в сільськогосподарському виробництві) займають велику питому вагу в структурі собівартості продукції, тому навіть незначне збереження насіння, добрив, палива, палива, енергії і інших матеріалів у виробництві кожної одиниці продукції в цілому по підприємству дає великий ефект.

Підприємство має можливість впливати на величину затрат матеріальних ресурсів, починаючи з їх заготівлі. Сировина і матеріали входять до собівартості по ціні їх придбання з витратами на перевезення, тому вірний вибір постачальників матеріалів впливає на собівартість продукції. Важливо забезпечити поставку матеріалів від таких постачальників, які знаходяться на невеликій відстані від підприємства, а також перевозити вантажі найдешевшим видом транспорту. При укладанні договорів на поставку матеріальних ресурсів необхідно замовляти матеріали, які по своїй якості і розмірам відповідають плановій специфікації на матеріали, прагнути використовувати дешевші матеріали, не знижуючи при цьому якості продукції.

Скорочення витрат на обслуговування виробництва та управління також зменшує собівартість продукції. Розмір цих витрат на одиницю продукції залежить не тільки від обсягу випуску продукції, а і від їх абсолютної суми. Чим менша сума цехових витрат і загальногосподарських витрат у цілому по підприємству, тим при інших рівних умовах нижча собівартість кожного виду продукції.

Резерви скорочення цехових і загально виробничих витрат включаються, перш за все, у спрощенні і здешевленні апарата управління, в економії на управлінських витратах. У склад цехових і загальногосподарських витрат включається також заробітна плата допоміжних і підсобних працівників. Проведення заходів по механізації допоміжних і підсобних робіт призводить до зменшення чисельності працівників, зайнятих на цих роботах, а значить, і до економії цехових і загальногосподарських витрат. Важливе значення при цьому має автоматизація і механізація виробничих процесів, скорочення питомої ваги затрат ручної праці у виробництві. Автоматизація і механізація виробничих процесів дає можливість скоротити і чисельність допоміжних і підсобних робіт у виробництві.

Скороченню цехових і загальногосподарських витрат допомагає також економне використання допоміжних матеріалів, які використовуються при експлуатації обладнання і на інші потреби.

Значні резерви зниження собівартості знаходяться у скорочення витрат від браку і інших невиробничих затрат. Вивчення причин браку, виявлення його винуватця дають можливість зробити заходи по ліквідації витрат від браку, скороченню і найраціональнішому використанню відходів виробництва.

Масштаби виявлення і використання резервів зниження собівартості продукції багато в чому залежить від того, як поставлена робота по вивченню і впровадженню досвіду інших підприємств.

Систематичне зниження собівартості забезпечує не тільки зростання прибутку підприємства, а і дає державі додаткові засоби, як для подальшого розвитку сільськогосподарського виробництва, так і для поліпшення матеріального становища працівників.

Отже, для підвищення ефективності виробництва продукції рослинництва та зниження її собівартості господарство повинно застосовувати оптимізацію сівозмін, що поліпшить використання земельних ресурсів, і дасть змогу уникнути виснаження земель.

Сучасна аграрна політика спрямована на підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва на основі вдосконалення економічних відносин між галузями в системі агропромислового комплексу. Це передбачає насамперед створення системи цін на продукцію агропромислового комплексу, яка б орієнтувала всі його ланки на високі кінцеві результати і створювала умови для роботи сільськогосподарських та переробних підприємств на принципах господарського розрахунку і самофінансування.

Список використаних джерел

1. *Баканов М.Н., Шеремет А.Д.* Теория экономического анализа. — М.: Финансы и статистика, 1996. — 263 с.
2. *Блегборн С.* Планирование и организация производства на фермах. — М.: Прогресс, 1996. — 700 с.
3. *Ковальчук М.І.* Економічний аналіз у сільському господарстві: Навч.-метод. посібник. — К.: КНЕУ, 2002. — 282 с.
4. *Ковальчук М.І.* Стратегічний аналіз у сільському господарстві: Навч.посібник. — К.: КНЕУ, 1997. — 224 с.
5. *Ковалев А.И., Привалов В.П.* Анализ финансового состояния предприятия: 4-е изд. — М., 2000. — 207 с.
6. *Коробов М.Я.* Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства: Навч.посібник. — К.: Знання, 2001. — 378 с.

Андрійчук К.В., магістрант
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник — д.е.н., професор Н.М. Малюга

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

На сучасному етапі розвитку економіки питання ефективного використання основних засобів підприємства займає особливе місце, адже від нього залежить питання ефективності діяльності підприємства та конкурентоспроможність його продукції на ринку.

В сучасних умовах господарювання, підвищення ефективності використання основних виробничих фондів має досить велике значення. Економічна діяльність сільськогосподарських підприємств відбувається в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів, що обумовлює необхідність раціонального використання наявних основних засобів.

Питанням обліку основних засобів присвячено ряд праць зарубіжних і вітчизняних вчених: І. Чумова, О. Редька, С. Кирия, О. Петрик, В. Зотова, В. Довбуша, С. Коротаєва, Н. Іщенко, О. Боровича, Г. Давидова, І. Пилипенка, В. Шевчука, В. Бондаря та ін.

Основні засоби — матеріальні активи які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або нестачі товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам, або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше 1 року, а вартість вища ніж 2500 грн.